

**UURAISTEN KUNNAN
LASTEN JA NUORTEN
HYVINVOINTISUUNNITELMA**

UURAINEN

Sisällys

1 Johdanto	4
1.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat	5
1.2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta	6
1.3 Hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ehkäiseminen	7
2 Työryhmän toimenpide-ehdotukset	8
3 Tilastotietoja lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja kasvuoloista	9
3.1 Lapsiperheet ja lasten ikärakenne	9
3.1.1 Väestön ikärakenne ja ikäryhmittäiset ennusteet	9
3.2 Työllisyys	10
3.2.1 Työttömyys	10
3.3 Toimeentulotuki	10
3.4 Koulutus	11
3.5 Asuminen	11
4 Lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä toimia ja palveluita	12
4.1 Neuvolatoiminta	12
4.2 Lasten puhe-, toiminta- ja fysioterapia / Lasten terapiapalvelut	13
4.3 Pikkulapsiperheiden psykologi	14
4.4 Varhaiskasvatus	14
4.4.1 Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus	14
4.4.2 Esiopetus osana varhaiskasvatusta	14
4.4.3 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa	15
4.5 Koulu tukemassa lasten hyvinvointia	15
4.5.1 Opetusjärjestelyt	15
4.5.2 Oppimisen tuki	16
4.5.3 Kouluterveydenhuolto (kouluterveydenhoitajat)	16
4.5.4 Oppilaanohjaus (opo)	17
4.5.5 Oppilashuolto (oppilashuoltoryhmä)	17
4.5.6 Aamu- ja iltapäivätoiminta (4H)	18
4.6 Mielekäs vapaa-aika	19
4.6.1 Liikunta	19
4.6.2 Nuorisotyö	20
4.6.3 Kulttuuri	21
4.7 Seurakunnat	22
4.7.1 Uuraisten seurakunta (SRK)	22

4.7.2 Uuraisten helluntaiseurakunta	24
4.7.3. Uuraisten Rauhanyhdistys	25
4.8 Kolmas sektori.....	26
4.8.1 Uuraisten 4H-yhdistys ry	26
4.8.2 Mannerheimin lastensuojeluliiton Uuraisten paikallisyhdistys	26
4.8.3 Uuraisten Raiku ry	28
4.8.4. Uuraisten Urheilijat ry	28
5. Muut lasten ja nuorten hyvinvoinnin palvelut.....	29
5.1 Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluita	29
5.2. Keski-Suomen ensi- ja turvakoti	29
5.3 Kirkon perheneuvonta.....	30
6 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen ja seuranta.....	31

1 Johdanto

Uraisilla on paljon lapsia ja nuoria. Lähes joka kolmas uraislainen on alle 18-vuotias. Koko maan keskiarvoissa alle 18-vuotiaita oli kuntien asukkaista vain 19,5%, kun taas Uraisilla alle 18-vuotiaita oli 29,5% kaikista kunnan asukkaista (v. 2022). Meillä on täällä Uraisilla paljon lapsia ja nuoria ja haluammekin taata heille hyvät olosuhteet kasvaa ja kehittyä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on edistää lasten ja nuorten oloja. Olemme tehneet tätä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Hyvinvointisuunnitelman tekemisessä on ollut mukana lasten ja nuorten parissa työskentelevä moniammatillinen tiimi (kunnan, HVA:n ja seurakuntien edustajia) sekä kolmannen sektorin edustajat. Tulemme päivittämään tätä hyvinvointisuunnitelmaa säännöllisesti. Kiitos kaikille tietojaan päivittäneille tahoille ja tämän tekemiseen osallistuneille.

• Lapset ja nuoret ovat tärkeitä -

1.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu 1.1.2008 voimaan tulleen Lastensuojelulain (417/2007) 12 pykälään, jossa kunnat veloitetaan laatimaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi. Tämä voidaan tehdä joko yksin tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla kunnan luottamushenkilöt saavat tähänastista kokonaisvaltaisemman käsityksen lasten, nuorten ja lapsiperheiden kasvuoloista sekä resursseista, joita tarvitaan heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tietoja lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta sekä lapsiperheiden elinoloista. Suunnitelmassa tulee huomioida lasten, nuorten ja perheiden tarpeet ja siinä kuvataan myös kuntalaisten käytettävissä oleva palvelujärjestelmä. Lisäksi suunnitelma sisältää seuraavat tiedot tietoa toimista ja palveluista, jotka edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät ongelmia. Suunnitelmassa on myös yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä. Suunnitelma on vuosille 2024-2027. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on antaa kuntien luottamushenkilöille sellaista tietoa, jonka avulla he voivat arvioida voimavarojen tarkoituksenmukaista suuntaamista ja mahdollisia lisäresursointitarpeita. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kuntien valtuustoissa vähintään kerran valtuustokaudessa, ja tämän lisäksi se on otettava huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Vanhemmilla on ensisijainen oikeus ja velvollisuus huolehtia lapsen ja nuoren hyvinvoinnista. Palvelujärjestelmä tukee vanhempia heidän kasvatustehtävässään tarjoamalla kattavat peruspalvelut ja erilaisia tukitoimia.

Uuraisten Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman periaatteet ovat:

- Päävastuu lasten kasvatuksesta ja huolenpidosta on vanhemmilla
- Lastensuojelun painopiste siirtyy ennalta ehkäisevään lastensuojeluun kaikkien toimijoiden yhteisvastuullisuudella.
- Varhainen tuki
- Kasvuyhteisöjen rooli lapsen ja perheen tukemisessa vahvistuu.
- Lapsen fyysisen ympäristön toimivuus, turvallisuus ja viihtyisyys paranevat.
- Päivähoito ja koulunkäynti tapahtuvat psyykkisesti ja fyysisesti turvallisessa ympäristössä mahdollistaen lapsen ikäkauden ja edellytysten mukaisen oppimisen.
- Tasataan mahdollisuuksia osallistua iloa ja onnistumisen kokemuksia tarjoaviin harrastuksiin ja vapaa-ajantoimintaan.
- Lasten ja nuorten osallisuus kasvaa.
- Päätöksenteossa otetaan huomioon terveyden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen.
- Lasten sijoitustarve kodin ulkopuolelle vähenee.

Parasta ennalta ehkäisevää lastensuojelua on vaikuttaa lasten kasvuoloihin ja tukea perheitä laadukkailla peruspalveluilla. Hyvin toimivat lasten ja nuorten palvelut edistävät

myös lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun mahdollisuutta onnistua tehtävässään. Ennalta ehkäisevää lastensuojelua kehitetään niin, että henkilökunnalla on taitoja ja rohkeutta tarttua havaitsemiinsa hyvinvoinnin vajeisiin viiveettä ja ohjata lapsi tai nuori oikea-aikaisesti tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin. Tämä edellyttää joustavaa työskentelyä rajapinnoissa. Tuen tarve ilmenee kaikissa elämänvaiheissa, mikä edellyttää valppautta ja varhaista puuttumista kaikissa ikäryhmissä.

1.2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu Uuraisten kunnan kaikkien hallintokuntien, alueella työskentelevien Keski-Suomen hyvinvointialueen sote-työntekijöiden sekä seurakuntien, järjestöjen ja yhteisöjen välisenä yhteistyönä. Suunnitelman laatiminen korostaa ja tukee yhteistä vastuuta lasten suojelusta. Sitoutuminen yhteiseen työhön tarkoittaa mm. kasvu- ja elinympäristöjen suunnittelua hyvinvointia tukeviksi, laadukkaita peruspalveluja ja oikein mitoitettuja tukitoimia, kaikkien lapsia ja nuoria kohtaavien varhaista puuttumista havaittuihin ongelmiin sekä toimivia palveluprosesseja. Tämä suunnitelma tulee tarkistaa vähintään kerran kunnan valtuustokauden aikana.

Suunnitelman päivittämiseen on osallistunut lasten ja perheiden parissa työskentelevien moniammatillinen tiimi, johon kuuluu työntekijöitä varhaiskasvatuksesta, oppilashuollosta, terveydenhuollosta, vapaa-aikatoimesta, sosiaalitoimesta, seurakunnasta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadintaan osallistuneet:

- peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen
- sosiaalityöntekijä
- perhetyöntekijät
- Varhaiskasvatusjohtaja Reetta Rutanen
- koulukeskuksen rehtori Sami Pasanen
- nuorisotyöntekijä
- etsivä nuorisotyöntekijä Niina Anttila ja Milla Aho
- koulupsykologi Emmi Korkala
- koulukuraattori Anna-Stiina Häkkinen
- kouluterveydenhoitaja Nelli Thure
- vapaa-aikasuunnittelija Mari Sivill
- neuvolan terveydenhoitajat Henna Koukka ja Mirva Tervakangas
- neuvolan palveluvastaava Niina Romo
- Perhekeskuskoordinaattori Hanna-Mari Mäkelä
- sosiaalilautakunnan puheenjohtaja
- Uuraisten seurakunnan nuorisotyön ohjaaja Merja Kinnunen
- Uuraisten helluntaiseurakunnan nuorisotyön edustaja
- 4H-toiminnanjohtaja Micaela Raudasoja
- Uuraisten Raiku, puheenjohtaja Erkki Kupari
- Uuraisten Urheilijat ry.
- Uuraisten MLL

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman alussa kuvataan ne työryhmän toimenpideehdotukset, jotka ovat nousseet esille tärkeimpinä kehittämiskohteina. Toimenpideehdotusten jälkeen on kerätty tilastotietoja, jotka liittyvät lasten ja nuorten kasvuoloihin ja

hyvinvointiin. Sen jälkeen on kuvattu Uuraisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointipalveluiden nykytilaa. Kyseisessä kappaleessa on pyritty kuvaamaan kattavasti nykytilaa sekä sitä, miten tulevaisuuden haasteisiin pystytään vastaamaan. Lopuksi kerrotaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksesta ja seurannasta.

1.3 Hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ehkäiseminen

Kuntien tehtävänä on kuntalain mukaan turvata väestölleen hyvän elämän edellytyksiä. Uuraisten hyvinvointipoliittinen ohjelma kuvaa tätä tehtävää, jossa työ ja toimeentulo, terveys, rakennettu ympäristö, luonto ja asuminen, koulutus, sosiaaliset suhteet ja itsensä toteuttaminen on otettu hyvinvointia luoviksi tavoitteellisiksi kehittämiskohteiksi. Myös seurakunnan, yhteisöjen ja järjestöjen keskeisenä tehtävänä on järjestää mielekästä toimintaa ja lisätä väestön hyvinvointia.

2 Työryhmän toimenpide-ehdotukset

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä on nostanut esiin tärkeimpiä kehittämiskohteita, joiden perusteella se on laatinut seuraavat kehittämissuositukset:

- **Eri tahojen välisen yhteistyön tehostaminen ja tiivistäminen**

Yhteistyön tehostaminen, tiivistäminen ja saaminen säännölliseksi yli sektorirajojen.

- **Nuorten omaehtoisen toiminnan tukeminen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen**

Kannustetaan ja tuetaan nuoria omaehtoiseen toimintaan, ja otetaan lasten ja nuorten vaikuttamiskanavat käyttöön kunnan kaikessa päätöksenteossa.

- **Teemailtojen / luentojen järjestäminen kuntalaisille**

aiheet koskettavat kasvatusta, ja osaltaan tukevat lasten ja nuorten perheitä ja vanhempia.

- **Nepsy-palvelurakenteen kokoaminen**
- **Palveluista ja tapahtumista tiedottaminen**

3 Tilastotietoja lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja kasvuoloista

3.1 Lapsiperheet ja lasten ikärakenne

Tilastotietoja -osuudessa on hyödynnetty Sotkanet.fi tietokannasta saatuja indikaattoritietoja. Indikaattoripankki saatujen tietojen mukaan vuonna 2022 Uuraisilla oli yhteensä 3592 asukasta. Uuraisilla on paljon perheitä ja lapsiperheiden osuus kaikista perheistä oli 43,5 prosenttia (v. 2022). Vastaavasti koko maassa lapsiperheiden osuus oli kyseisenä vuonna 37,7 prosenttia ja Keski-Suomessa 36,4 prosenttia kaikista perheistä.

Vuonna 2022 koko maan lapsiperheistä oli yksinhuoltajaperheitä 23,6 prosenttia ja Keski-Suomen alueella 22,9 prosenttia. Uuraisilla yksinhuoltajaperheitä oli 12,2 prosenttia lapsiperheistä, kun se oli vuonna 2018 12,5 prosenttia.

3.1.1 Väestön ikärakenne ja ikäryhmittäiset ennusteet

Alla olevassa taulukossa on nähtävillä Uuraisten väestörakenne vuonna 2022 ja väestörakenteen ennuste vuodelle 2030 (Sotkanet 2018, 2021). Väestörakenteesta johtuen huoltosuhde on Uuraisilla suhteellisen korkea 84,3 (V. 2022), kun se koko maassa on 62,3 ja maakunnassa 64,7.

UURAINEN VÄESTÖRAKENNE, % VÄESTÖSTÄ	VUONNA 2018	VUONNA 2021	ENNUSTE 2030 (2018)	ENNUSTE 2030 (2021)
0-6-vuotiaita	11,5 %	10,5 %	8,0 %	9,2 %
7-15-vuotiaita	15,8 %	16,2 %	12,9 %	13,8 %
16-24-vuotiaita	7,1 %	5,9 %	10,6 %	8,2 %
25-64-vuotiaita	46,4 %	46,8 %	45,6 %	45,3 %
65-74-vuotiaita	11,6 %	12,1 %	10,4 %	10,7 %
75-84-vuotiaita	5,7 %	6,5 %	9,3 %	9,6 %
85-vuotta täyttäneet	1,9 %	2,1 %	3,3 %	3,2 %

Taulukko 1. Väestön ikärakenne Uuraisilla vuonna 2021 ja ikärakenteen väestöennusta vuonna 2030 (Sotkanet 2021)

Uurainen on lapsiperheiden suosima kunta, jonka syntyvyys on viime vuosiin asti ollut kasvava. Väestöennusteen mukaan Uurainen on myös tulevaisuudessa kasvava kunta, vaikka syntyvyys on hieman laskenut. Syntyvyyden määrä tulee jatkossakin ottaa huomioon lasten, nuorten ja perheiden palveluiden mitoituksessa ja suunnittelussa.

Elävänä syntyneiden määrä	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	60	54	44	45	35	46	50	31

3.2 Työllisyys

Työlliset, % väestöstä (id:2328)						
	2013	2015	2017	2018	2020	2022
Koko maa	42,2	41,1	42,2	42,8	41,3	43,6
Keski-Suomi	38,7	37,9	39,4	39,8	38,5	40,7
Uurainen	37,9	36,6	37,7	38,5	36,9	38,7

Taulukko 2. Työllisyysprosentit koko maassa, keski-Suomessa ja Uuraisilla vuosina 2013-2022

Uuraisilla työllisten keskimääräinen määrä on hieman pienempi verrattuna koko maahan ja Keski-Suomeen. Tämä johtuu Uuraisten väestörakenteesta ja työikäisen väestön suhteellisen osuuden vähäisyydestä.

3.2.1 Työttömyys

Työttömyysaste vuonna 2022 oli Uuraisilla 9,7 %. Työttömyysaste oli koko maan keskiarvoa (9,5%), mutta hieman pienempi kuin Keski-Suomen työttömyysaste (11,8 %). Pitkäaikaistyöttömiä Uuraisilla oli 3,1 % työvoimasta (v.2022). Pitkäaikaistyöttömien osuus oli pienempi kuin maakunnassa (4,3%) ja koko maassa (3,6%). Nuorten (18-24-vuotiaat) työttömyysaste oli Uuraisilla 16,7 %. Nuorisotyöttömiä oli Keski-Suomessa 16,3 % ja koko maassa 11,3% (v.2022). Näiden tilastojen valossa nuorisotyöttömien määrä on suurempi Uuraisilla, kuin Keski-Suomessa ja koko maassa. Tavoitteena on, että nuorisotyöttömien määrä olisi lähempänä koko maan keskiarvoa. Uuraisiltilta löytyy jonkin verran työpaikkoja, mutta moni uuraislainen käy myös kunnan ulkopuolella töissä.

3.3 Toimeentulotuki

Vuonna 2022 Uuraisilla kunnan yleinen pienituloisuusaste* oli 14,7. Maakunnallinen keskiarvo oli 16,5 ja koko maan keskiarvo 13,4. Huomionarvoista on, että lasten pienituloisuusaste 17,5 oli Uuraisilla merkittävästi maakunnan (13,0) ja koko maan (11,7) lukuja korkeampi. Tästä huolimatta lapsiperheet saivat Uuraisilla toimeentulotukea harvemmin kuin maakunnassa ja maassa keskimäärin vuonna 2019.

Uuraisilla lapsiperheistä 8,5 % sai toimeentulotukea vuonna 2018. Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus oli pienempi verrattuna koko maan ja Keski-Suomen osuuksiin. Koko maassa toimeentulotukea sai 11,1 % lapsiperheistä ja Keski-Suomessa 12,0 %. Myös pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden perheiden osuus oli verrattuna vähän pienempi. Uuraisilla pitkäaikaisesti toimeentulotukea sai 1,4 % lapsiperheistä, kun maakunnassa ja koko maassa osuus oli hieman yli 3 %.

Nuorista aikuisista (18-24-vuotiaat) Uuraisilla perustoimeentulotukea sai vuonna 2022 11,9 % ikäryhmästä. Maakunnassa osuus oli 18,4 % ja koko maassa 14,1 %.

* Pienituloisuusaste kuvaa, kuinka suuri osa alueen väestöstä kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Pienituloisuuden käsite on suhteellinen, ts. pienituloisuuden aste riippuu koko tulojakauman muodosta. Pienituloisuudeksi on määritelty taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanista. (Lähde: Sotkanet)

3.4 Koulutus

20 vuotta täyttäneistä keskiasteen koulutuksen suorittaneita oli vuonna 2022 koko maassa 41,4 %. Keski-Suomessa osuus oli 44,9 %. Uuraisilla keskiasteen koulutuksen saaneita 20 vuotta täyttäneistä oli 48,4 %. Korkea-asteen koulutuksen suorittaneita vuonna 2022 oli puolestaan koko maassa 33,3 % ja Keski-Suomen alueella 31,6 %. Uuraisilla korkea-asteen koulutuksen suorittaneita oli 20 vuotta täyttäneistä 25,4 %.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24-vuotiaita oli vuonna 2022 koko maassa 7,9 % vastaavanikäisestä väestöstä. Vastaava luku Keski-Suomen alueella oli 6,8 %. Uuraisilla oli koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17 - 24–vuotiaita 4,7 % vastaavanikäisestä väestöstä.

3.5 Asuminen

Sotkanetin tietojen mukaan vuonna 2022 Uuraisilla oli kaikkiaan 1441 asuntokuntaa. Kaikista asuntokunnista oli lapsiasuntokuntia 29,1 %. Yhden hengen asuntokuntia oli 32,5 % ja 65 vuotta täyttäneiden asuntokuntia 37,4 %. Ahtaasti asuvia lapsiasuntokuntia oli koko maassa vuonna 2022 27,8 % kaikista lapsiasuntokunnista. Uuraisilla luku oli 29,4 %.

UURAINEN	VUONNA 2022
Asuntokunnat yhteensä, lukumäärä	1441
Lapsiasuntokunnat, % asuntokunnista	29,1 %
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista	32,5 %
65 vuotta täyttäneiden asuntokunnat, % asuntokunnista	37,4 %

Taulukko 3. Asuminen asuntokunnittain Uuraisilla vuonna 2022

4 Lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä toimia ja palveluita

Kunnat, Keski-Suomen hyvinvointialue, järjestöt, yksityiset toimijat sekä kolmas sektori tuottavat erilaisia palveluita ja tukitoimia, joiden tarkoituksena on edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Seuraavassa nämä palvelut on ryhmitelty neuvolapalveluihin ja lasten erityispalveluihin, varhaiskasvatukseen, koulun palveluihin, nuorisotyöhön, seurakuntien sekä kolmannen sektorin tuottamiin palveluihin.

4.1 Neuvolatoiminta

Uuraisten kunnassa on yksi Keski-Suomen hyvinvointialueen neuvola, joka palvelee koko kunnan asukkaita. Neuvolapalveluihin kuuluu äitiys- ja lastenneuvola sekä seksuaaliterveyspalveluita tarjoava ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola. Neuvolassa toimii 2 terveydenhoitajaa. Neuvolalääkärin vastaanottoa on ollut 0,5-1 päivää viikossa. Uuraisten kunnassa syntyy 30–60 lasta vuosittain. Uuraisten neuvolapalveluja käyttäviä alle 7-vuotiaita lapsia on noin 380.

Perhesuunnitteluneuvolan tehtävänä on seksuaaliterveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä sukupuolitautien ja ei-toivottujen raskauksien ehkäisy. Perhesuunnitteluneuvolan toimintaan kuuluvat myös lapsettomuusasiakkaiden hoitoonohjaus ja raskaudenkeskeytysten alkuohjaukset ja jälkitarkastukset. Uuraisilla otettiin käyttöön alle 20-vuotiaiden maksuton ehkäisy vuonna 2019. Vuosien 2022-2023 aikana tarjotaan maksuton ehkäisy kaikille alle 22-vuotiaille.

Äitiysneuvolan tehtävänä on turvata ja edistää lasta odottavan ja vastasyntyneen perheen terveyttä ja hyvinvointia. Neuvolakäyntien lisäksi ensimmäistä lasta odottaville perheille tarjotaan mahdollisuus osallistua Keski-Suomen hyvinvointialueen perhevalmennuksiin. Äitiysneuvolassa otetaan vastaan myös isyyden ja äitiyden tunnustamisia sekä tehdään synnytysten jälkitarkastuksia.

Lastenneuvolan tavoitteena on alle kouluikäisten lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tunnistamalla mahdolliset kasvun ja kehityksen haasteet tai perheen pulmatilanteet ja puuttamalla niihin mahdollisimman varhain. Fyysisen kehityksen lisäksi huomiota kiinnitetään vuorovaikutuksen, kielellisen kehityksen ja kiintymyssuhteiden kehittymiseen, joita pyritään tukemaan. Neuvolan tehtäviin lukeutuu myös kansallisen rokotusohjelman toteuttaminen. Erityistä tukea tarvitsevat perheet ja lapset pyritään tunnistamaan varhain ja ohjaamaan tarvittavien palvelujen piiriin. Neuvolan kautta järjestetään tarpeen mukaan myös moniammatillisia kuntoutustyöryhmiä.

Neuvoloiden terveydenhoitotyö koostuu raskaana olevien naisten ja alle kouluikäisten lasten säännöllisistä terveystarkastuksista, kotikäynneistä, erityistä tukea tarvitsevien perheiden kanssa yksilöllisesti sovituista neuvolakäynneistä sekä seksuaaliterveyspalveluista. Neuvolassa perheiden tuen tarpeita kartoitetaan ja tukea tarjotaan tekemällä synnytyksen jälkeisiä kotikäyntejä, havainnoimalla varhaista vuorovaikutusta, seulomalla vanhempien päihteiden käyttöä, lähisuhde- ja kuritusväkivallan esiintymistä sekä synnytyksen jälkeistä masennusta. Äitiys- ja lastenneuvolassa on käytössä toimintamalli, jolla yhteistyössä perheen kanssa arvioidaan tuen tarvetta ja suunnitellaan tulevia neuvolakäyntejä tarpeita

vastaaviksi. Seksuaaliterveyspalveluita neuvola tarjoaa yksilöllisen tarpeen mukaan. Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvontaa tarjotaan kaikille hedelmällisessä iässä oleville asiakkaille ja seksuaaliterveysohjausta kaikille sitä tarvitseville.

Neuvolan osalta tavoitteita tuleville vuosille:

- Tiedottaminen maksuttomasta ehkäisystä kuntalaisille ja palvelun matalan kynnyksen saatavuus
- Säännöllisen synnytyksen jälkitarkastusten siirtyminen asteittain lääkäreiltä terveydenhoitajille vuodesta 2020 alkaen
- Ongelmien kasaantumisen ehkäiseminen oikea-aikaisen tuen avulla (segmentointimallin käyttöönotto lastenneuvolassa perheiden tuen tarpeen kartoittamisessa, perhekeskusverkoston ja moniammatillisen yhteistyön hyödyntäminen)
- Kulttuurineuvolan palveluiden tarjoaminen ja yhteistyö eri toimijoiden (mm. kirjaston) kanssa
- Terveiden ja terveiden elämäntapojen edistäminen (lasten ylipainon ehkäiseminen ravitsemus- ja liikuntaneuvonnalla, neuvolan terveystarkastusten toteuttaminen oikea-aikaisesti)
- Lähisuhde- ja kuritusväkivallan seulonta kaikilta lapsiperheiltä
- Lasten mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy mm. varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen ohjauksella

4.2 Lasten puhe-, toiminta- ja fysioterapia / Lasten terapiapalvelut

Puheterapia on lääkinällistä kuntoutusta, johon kuuluu lasten, nuorten ja aikuisten vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin, puheen, kielen, nielemisen ja syömisen sekä äänen häiriöiden ennaltaehkäisy, arviointi ja kuntoutus. Puheterapian tavoitteena on parantaa ja ylläpitää asiakkaan toiminta- ja kommunikointikykyä ja -mahdollisuuksia jokapäiväisessä elämässä ja arjen eri toimintaympäristöissä. Tarvittaessa tehdään lähete erikoissairaanhoidon arvioon. Yhteistyötä tehdään mm. neuvolan ja muiden erityistyöntekijöiden välillä. Puheterapian vastaanotolle voi hakeutua ilman lähetettä, ammattilaisen (esim. Varhaiskasvatuksen tai neuvolan) ohjaamana tai lääkärin läheteellä.

Lasten toimintaterapia on kuntoutusta, jonka avulla tuetaan lapsen kehitystä ja toimintakykyä. Toimintaterapian tavoitteena on mahdollistaa lapsen osallistuminen arjen toiminnoissa ja tukea sosiaalisia taitoja. Toimintaterapiaan pääsyyn tarvitaan lähete.

Lasten fysioterapiassa kuntoutetaan ja ennaltaehkäistään liikunta- ja toimintakykyä haittaavia ongelmia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Fysioterapeutit tekevät toimintakyvyn ja terapiatarpeen arviointeja, ohjausta ja neuvontaa, moniammatillista yhteistyötä, apuvälinetarpeen arviointia sekä muiden ammattilaisten koulutusta.

Lisätietoa <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/perheiden-palvelut>

4.3 Pikkulapsiperheiden psykologi

Pikkulapsiperheiden osalta psykologi palvelee lasta odottavia ja 0-5-vuotiaita lapsia ja heidän perheitään. Työ painottuu keskustelukäynteihin mm. lapsen kehitykseen tai käyttäytymiseen, kasvatukseen, vanhemmuuteen, jaksamiseen ja parisuhteeseen liittyvissä teemoissa. Myös rajattu määrä tutkimuksia on yhdessä harkiten mahdollisia toteuttaa. Psykologin tutkimuksia harkitessa on hyvä neuvotella asiasta ensin psykologin kanssa. Esikouluiästä lähtien lasten psykologipalvelut kuuluvat koulupsykologin toimenkuvaan. Perheneuvolaan on hyvä olla yhteydessä silloin kun kyseessä on laaja-alaisempi lapsen tai perheen vuorovaikutuksen ongelma. Lisätietoa <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/pikkulapsiperheiden-psykologi>

4.4 Varhaiskasvatus

4.4.1 Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Uraisilla varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten kerhotoimintana. Koulun aloitusta edeltävä esiopetus on toiminnallisesti varhaiskasvatusta.

Vuorohoitoa on lapsen hoito arkisin klo 18.00–06.00 välisenä aikana sekä viikonloppuisin tapahtuva hoito. Vuorohoito on tarkoitettu molempien huoltajien työn tai opiskelun vuoksi tarvitseville lapsille, eikä siihen ole subjektiivista oikeutta. Uraisilla vuorohoitoa tarjotaan vain Pikkulan päiväkodissa. Poikkeuksen tästä voi tehdä varhaiskasvatuksen loma-ajat, jolloin vuorohoito järjestetään avoimena olevassa päiväkodissa. Aukioloajat suunnitellaan lasten hoitoaikojen mukaan, jotka tulee ilmoittaa määräaikaan mennessä DaisyFamilyn kautta.

4.4.2 Esiopetus osana varhaiskasvatusta

Jokaisella kuusivuotiaalla ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus vähintään 700 tunnin maksuttomaan esiopetukseen. Lisäksi oikeus saada maksutonta esiopetusta koskee niitä seitsemän vuotiaita, joiden perusopetuksen aloittamista on lykätty vuodella. Jokaisen lapsen tulee osallistua esiopetukseen ja vastuu osallistumisesta on huoltajalla.

Lapselle järjestetään esiopetuspaikka ensisijaisesti mahdollisimman läheltä kotia. Näin lapsella on mahdollisuus luoda kaverisuhteita tulevan koulun aloituksen näkökulmasta. Esiopetus ja koulut tekevät kiinteää yhteistyötä esiopetusvuoden aikana.

Kaikilla esiopetuksessa olevilla lapsilla on tarvittaessa käytettävissään varhaiskasvatuksen erityisopettajan, koulupsykologin ja koulukuraattorin palvelut. Puheterapeutin sekä toiminta-

ja fysioterapeutin palvelut ovat myös mahdollisia. Tukea tarvitsevien lasten siirtyminen esiopetuksesta kouluun suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa.

Hirvasen lähikoulun alueen esiopetus järjestetään Hirvasen koulun yhteydessä. Myös esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään samassa paikassa.

Koulukeskuksen ja Kyynämöisten lähikoulun alueen esiopetuspaikka on Koulukeskuksen esiopetusryhmä. Koulukeskuksella järjestetään tarvittaessa myös esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus.

Höytiän lähikoulun alueen esiopetuspaikka on Oikarin Helmen eskariryhmä, joka toimii päiväkotia Oikarin Helmen tiloissa. Myös esiopetuksen lisäksi tarvittava täydentävä varhaiskasvatus järjestetään samassa paikassa.

Esiopetuksen lisäksi tarvittava vuorohoito järjestetään Pikkulan päiväkodissa.

Lapsella voi olla vain yksi esiopetuspaikka Uraisilla.

4.4.3 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa

Kehityksen ja oppimisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaisen tuen tavoitteena on ennaltaehkäistä lapsen tuen tarpeen kasautumista ja pitkittymistä. Yksilöllinen tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään osana varhaiskasvatuksen muuta toimintaa lapsen päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai kerhoryhmässä. Tavoitteet toiminnalle määritellään ja tuki lapselle suunnitellaan yhdessä huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa ja kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. Uraisilla myös varhaiskasvatuksen tuki on määritelty asteittain muuttuvaksi, mitä kuvataan yleisen, tehostetun ja erityisen tuen kolmiportaisella mallilla.

Varhaiskasvatuksen konsultoiva erityisopettaja toimii henkilöstön ja huoltajien tukena varhaisen tuen tarpeen tunnistamisessa sekä tukitoimien suunnittelussa ja järjestämisessä. Moniammatillista yhteistyötä tuen asioissa tehdään eri toimijoiden kanssa.

4.5 Koulu tukemassa lasten hyvinvointia

4.5.1 Opetusjärjestelyt

Perusopetusta järjestetään neljässä koulussa, jotka ovat Koulukeskuksen koulu (vuosiluokat 1-9), Hirvasen koulu, Kyynämöisten koulu (vuosiluokat 1-6) ja Höytiän koulu (vuosiluokat 1-4). Perusopetuksen oppilasmäärä on yhteensä 602 (17.1.2024).

Koulukeskuksella on koko kunnan kattavat pienryhmät:

Yksi erityisopetuksen pienryhmä 1-6lk oppilaille, jossa on 6-8 oppilaspaikkaa.

Yksi erityisopetuksen pienryhmä 7-9lk oppilaille, jossa on 6-8 oppilaspaikkaa

Vartti-ryhmä (vaativa erityinen tuki) jossa 2-6 oppilasta.

Pienryhmissä ja yleisopetuksen opetusryhmissä opiskelee yhteensä noin 70 erityisen tuen päätöksen saanutta oppilasta ja noin 100 tehostettua tukea saavaa oppilasta. Oppilaiden tukena työskentelee kunnassa kaikkiaan 19 koulunkäynninohjaajaa, joista viisi pelkästään pienryhmissä.

Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa opiskeluhuollon palveluiden (kouluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut) järjestämisestä.

Opetusryhmien koot vaihtelevat 10–25 oppilaaseen. Ryhmien keskikoko on n.15 oppilasta.

Uuraisten kunnan koululaitoksessa työskentelee 53 opettajaa. Ensisijaisesti tukea tarvitsevat oppilaat opiskelevat oman kunnan kouluissa integroituina omaan vuosiluokkaansa tai kunnan yhteisessä pienluokassa tai Vartti-luokassa koulukeskuksessa.

4.5.2 Oppimisen tuki

Kolmiportaisella oppimisen tuella pyritään turvaamaan jokaisen lapsen ja nuoren oppimismahdollisuudet. Oppimista voivat hankaloittaa esim. lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet, matematiikan oppimisvaikeudet sekä erilaiset tarkkaavuuden ja käytöksen haasteet.

Kaikki oppilaat kuuluvat yleisen tuen piiriin. Kun oppilaalla ilmenee vaikeuksia koulunkäynnissä, häntä tuetaan tarpeen mukaan eriyttämällä, tukiopetuksella, koulunkäynnin ohjaajan tuella tai osa-aikaisella erityisopetuksella. Jos tuen tarve on pitkäkestoista, oppilaalle tehdään pedagoginen arvio ja hän siirtyy tehostetun tuen piiriin. Tehostettu tuki on säännöllistä ja se kirjataan oppilaalle laadittavaan oppimissuunnitelmaan. Jos tehostettu tukikaan ei riitä, laaditaan pedagoginen selvitys ja siirrytään erityiseen tukeen sekä tarvittaessa yksilöllistetään oppilaan oppimistavoitteet. Erityisen tuen oppilaalle laaditaan HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Erityinen tuki voidaan järjestää yleisopetuksen ryhmissä tai pienryhmässä.

Kaikissa Uuraisten kouluissa toimii laaja-alainen erityisopettaja, joka antaa osa-aikaista erityisopetusta. Lisäksi Uuraisten koulukeskuksessa toimivat koko kunnan oppilaille tarkoitetut pienryhmät (yksi erityisopetuksen pienryhmä 1-6 lk oppilaille, yksi erityisopetuksen pienryhmä 7-9 lk oppilaille ja Vartti-ryhmä vaativan erityisen tuen oppilaille). Pienryhmiin ohjataan oppilaat, joille oppiminen isossa luokassa tuottaa vaikeuksia. Myös pienryhmän oppilaat ovat osa omaa isompaa luokkaansa ja heitä integroidaan oman ikäryhmän toimintaan aina kun mahdollista. Pääsääntöisesti erityisen tuen oppilaiden opetus järjestetään kunnan omissa kouluissa. Mikäli oman kunnan erityisopetuspalvelut ja tukimuodot eivät ole riittäviä, mietitään yhteistyötä Jyväskylän kaupungin erityisluokkien ja -koulujen kanssa.

4.5.3 Kouluterveydenhuolto (kouluterveydenhoitajat)

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä seurata heidän kasvua ja kehitystä. Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös oppilaan terveellisestä ja turvallisesta kouluympäristöstä huolehtiminen.

Uuraisilla toimii yksi kokoaikainen kouluterveydenhoitaja sekä toinen terveydenhoitaja 40% työajalla. Terveydenhoitaja tapaa oppilaat luokka vuosittain terveystarkastusten yhteydessä. 1., 5. ja 8. luokan oppilaille tehdään laajat terveystarkastukset, joissa selvitetään laajemmin oppilaan ja perheen hyvinvointia sekä terveydentilaa. Laajoihin terveystarkastuksiin kuuluu myös koululääkärin terveystarkastus. Uuraisilla terveysaseman lääkärit hoitavat tarkastukset.

Terveydenhoitajan yhteistyöverkosto on laaja. Kouluterveydenhoitaja tekee tiivistä yhteistyötä koulun henkilökunnan, oppilashuollon henkilöstön sekä perheiden kanssa.

Lisäksi terveydenhoitajan yhteistyökumppaneita ovat terveysaseman henkilöstö, sosiaalityö, seurakunta ja neuvola. Myös kuntoutusta tarjoavat terveyspalvelut esim. fysioterapia ja toimintaterapia kuuluvat yhteistyöverkoston. Terveydenhoitaja tekee tarvittaessa yhteistyötä myös erikoissairaanhoidon eri toimijoiden kanssa. Terveydenhoitaja osallistuu oppilashuollon toimintaan sekä muihin moniammatillisiin yhteistyöverkostoihin.

Kouluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää toimintaa. Riittävä resursointi ja käytikertojen tiheys edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät ongelmien kehittymistä.

4.5.4 Oppilaanohjaus (opo)

Oppilaanohjauksen keskeisenä tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Oppilaanohjauksen luokkatuntien lisäksi oppilaat osallistuvat henkilökohtaisiin ohjauskeskusteluihin, joissa pohditaan yleisesti kouluun, oppimiseen, valinnaisainevalintoihin ja ikävaiheeseen liittyviä kysymyksiä sekä suunnitellaan jatko-opintoja omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Oppilaanohjauksen kolmannen osa-alueen muodostavat tutustumiset työelämään ja oppilaitoksiin.

Lisäksi koulukeskuksen opinto-ohjaaja toimii myös tukioppilasohjaajana eli hänellä on mahdollisuus kehittää oppilaiden omaa vertaistukitoimintaa osana moninaisesti toimivaa oppilashuoltoa. Koulukeskuksen opinto-ohjaaja vastaa myös oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien, ilman opiskelupaikkaa olevien tai opintonsa keskeyttäneiden ohjauksesta. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden oppilaiden määrä on kuitenkin Uraisilla poikkeuksellisen pieni.

4.5.5 Oppilashuolto (oppilashuoltoryhmä)

Oppilashuoltotyötä ohjaa kunnan oppilashuoltosuunnitelma, jossa on tarkempi kuvaus oppilashuollon toiminnasta Uraisilla.

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä kouluissa. Oppilashuoltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (OHL 3§). Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia.

Oppilashuoltohenkilöstön työ sisältää yksilötyötä ja yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen työ tarkoittaa ennaltaehkäisevää työtä, joka ulottuu laajemmin kouluyhteisöön. Tätä on mm. koulun toimintatapojen kehittämiseen osallistuminen (miten puututaan kiusaamiseen tai poissaoloihin, millainen on hyvä oppimisympäristö, sosiaalisten taitojen opettaminen, hyvinvointioppiminen käytännössä jne.), opettajien konsultointi, oppilashuoltoryhmään osallistuminen ja tavoitteellinen ja suunnitelmallinen toiminta siinä, ryhmien ja luokkien kanssa työskentely, teemapäivien/ viikkojen ja vanhempainiltojen järjestämisessä/

suunnittelussa mukana oleminen ja yhteistyö alueen toimijoiden kanssa (esim. nuorisotyö, srk, kirjasto).

Oppilashuollon lakisääteiset palvelut: koulupsykologityö, koulukuraattorityö ja kouluterveydenhuolto ovat siirtyneet vuoden 2023 alusta Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestettäväksi. Käytännössä Uraisilla ovat jatkaneet toista kouluterveydenhoitajaa lukuun ottamatta samat työntekijät samaa työtä kuin mitä aiemminkin ovat tehneet. Käytännön tasolla siis muutos on Uraisilla ollut pieni. Lisätietoa nuorten ja opiskelijoiden palveluista <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/nuorten-ja-opiskelijoiden-palvelut>

Koulupsykologi

Koulupsykologi on terveydenhuollon ammattihenkilö, joka työskentelee osana oppilashuoltoa. Koulupsykologityön tärkein tehtävä on tuoda psykologinen ymmärrys koulu yhteisöön. Koulupsykologityö on paljon moniammatillista verkostotyötä. Yksilötyössä koulupsykologi tukee oppilasta silloin, kun mielialaan, käyttäytymiseen ja kehitykseen liittyvät asiat huolestuttavat. Psykologi arvioi oppimisvaikeuksia ja suunnittelee tukitoimia yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja opettajien kanssa. Koulupsykologi ohjaa tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Vastaanottokäynnit tapahtuvat ajanvarauksella. Koulupsykologi tekee töitä neljä päivää viikossa (30h) kaikilla Uuraisten kouluilla esikoululaisten ja peruskoululaisten kanssa

Koulukuraattori

Koulukuraattorin työ on osa oppilashuoltoa ja koulun sosiaalityötä. Koulukuraattori tukee oppilasta silloin, kun kaveri- tai perhesuhteissa on huolia, oppilas kokee yksinäisyyttä, koulunkäynti ei suju, poissaoloja kertyy paljon tai elämässä tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat oppilaan hyvinvointiin. Lisäksi kuraattori on yksi aikuinen koulussa muiden aikuisten joukossa tukemassa ja auttamassa joka päiväisissä eteen tulevilla tilanteilla osana koulu yhteisöä. Koulukuraattori tekee töitä viisi päivää viikossa kaikilla Uuraisten kouluilla esikoululaisten ja peruskoululaisten kanssa

4.5.6 Aamu- ja iltapäivätoiminta (4H)

Uuraisten kunnan sivistystoimi järjestää koululaisten iltapäivätoiminnan ostopalveluna. Aamupäivätoimintaa ei järjestetä pienen kysynnän takia. Palveluntuottajana toimii Uuraisten 4H-yhdistys. Iltapäivätoiminta, tuttavallisemmin ilttis on koulun jälkeistä ohjattua toimintaa 1-2-luokkalaisille lapsille, sekä 1-6-luokkalaisille erityistukea tarvitseville lapsille. Iltapäivätoiminta tukee koulun ja kodin perustehtävää luoda lapselle turvallinen, eheä ja tasapainoinen päivä koulun päätyttyä vanhempien ollessa työssä. Iltapäivätoiminta tarjoaa lapselle huolenpitoa ja mukavaa tekemistä iltapäivisin. Toimintaa toteutetaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaisesti. Iltapäivätoiminta tukee lapsen koulunkäyntiä, oppimista ja sosiaalista kehitystä. Iltapäivätoiminta on lapsen vapaa-aikaa ja toimintaa suunnitellaan sen mukaan yhdessä lasten kanssa. Toimintaa järjestetään ryhmätoimintana ja sen toteutuksessa huomioidaan sekä yksilölliset, että yhteisölliset näkökohdat. Iltapäivätoiminnan normaaliin päiväohjelmaan kuuluu läksyjen teko, terveellinen välipala, leikki, ulkoilu, askartelu / muu aktiviteetti ja pelailu yhdessä kavereiden

ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kanssa. Ilttiksessä on käytössä teemaviikot, jotka tuovat mukavasti vaihtelua viikkoihin esimerkiksi retkien, aartenetsinnän, tai juhlien muodossa. Ilttiksestä pystyy myös helposti käymään erilaisissa kerhoissa tai esimerkiksi soittotunnilla ja palaamaan sen jälkeen ilttikseen. Iltapäivätoimintaa Uuraisilla järjestetään arkipäivisin koulupäivien mukaan klo: 11.30 – 17.00 välisenä aikana kahdessa toimintaryhmässä, Uuraisten koulukeskuksella ja Hirvasen koululla. Höytiän ja Kyynämöisen kouluilta on bussikuljetus koulukeskuksen iltapäivätoimintaan (vain meno, eli vanhemman tulee hakea lapsi koulukeskukselta). Haku ilttikseen tapahtuu hakulomakkeella, jonka saa osoitteesta www.uurainen.4h.fi. Täytetty hakemus toimitetaan Uuraisten 4H-yhdistykseen. Päätökset iltapäivätoiminnan paikoista tekee Uuraisten kunnan peruspalvelujohtaja ja päätöksistä ilmoitetaan kirjeillä suoraan koteihin. Etusijalla ovat 1 luokan oppilaat ja erityistä tukea tarvitsevat 1-6 luokan oppilaat. Haku on keväisin, mutta paikkaa voi hakea myös haun päättymisen jälkeen, jos ryhmässä on tilaa. Paikkaa ei voi varata.

4.6 Mielekäs vapaa-aika

Uuraisten kunnan vapaa-aikapalvelut vastaa kunnan liikunta-, nuorisotyö- ja kulttuuripalveluista. Lapsille, nuorille ja perheille on tarjolla erilaisia harrastusmahdollisuuksia ohjattuun ja omaehtoiseen vapaa-ajan harrastamiseen. Kunnan oman toiminnan lisäksi kolmas sektori tuottaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia.

Vapaa-aikatoimen tulevaisuuden kehittämiskohteet ja haasteet

- Liikuntatoimen lasten ja nuorten ohjattujen vapaamuotoisten toimintojen lisääminen, resurssointi ja vakiinnuttaminen
- Lasten, nuorten ja perheiden omaehtoisen liikunnan edistäminen
- Ulkoliikuntapaikkojen kunnostus: luontopolut
- Nuorisotoimen NUPS (Nuorisotyön perussuunnitelma) käyttöön vuoden 2024 aikana
- Nuorisotyön moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen
- Nuorten kannanotot ja niiden huomioiminen kunnan päätöksenteossa
- Tavoitteena on saada lastenparlamentti toimimaan Uuraisilla

4.6.1 Liikunta

Kunnan liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä lasten ja nuorten liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa sekä järjestää ohjattua liikuntatoimintaa. Saatavilla olevat ja hyvin hoidetut liikuntapaikat edistävät myös lasten, nuorten ja perheiden omaehtoista liikunnan harrastamista.

Liikuntasalit ja urheilukentät/kyläkentät sijaitsevat kunnan keskustassa ja kyläkoulujen yhteydessä. Keskustassa on käytössä myös tenniskentät. Kesällä on käytössä uimarantoja eri puolilla kuntaa. Talviliikunnan harrastamiseksi kunta ja järjestöt ylläpitävät hiihtolatuja ja jääalueita. Luontopolut tarjoavat luontoliikuntamahdollisuuksia. Lisäksi kunnan alueella on saatavilla kunnan ja/tai seurojen toteuttamina ja ylläpitäminä frisbeegolf -radat, lähiliikunta-alue Leinikinpuisto, Aittovuori Trail Center maastopyörärata, Pumprack -rata ja skeittipaikka.

Lasten ja nuorten ohjattua liikuntatoimintaa järjestää pääsääntöisesti järjestöt ja seurakunnat. Liikuntatoimi täydentää liikunnan harrastamisen tarjontaa järjestämällä vuosittain uimakouluja, liikuntakerhotoimintaa ja lasten liikuntaleirejä. Kerho- ja leiritöiden järjestämiseksi kunta on saanut Aluehallintoviraston jakamaa hankerahaa lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan tukemiseen. Hankerahoituksella on järjestetty kaksi alakouluikäisille suunnattua liikuntaleiriä ja 1-2 liikuntakerhoa kyläkoulujen liikuntatiloissa yhteistyössä paikallisten järjestöjen, seurojen ja vanhempainyhdistysten kanssa. Uimakoulut on järjestetty kunnan uimarannoilla yhteistyössä Jyväskylän Aalto ry:n kanssa.

4.6.2 Nuorisotyö

Nuorisotyö on tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustyötä. Uuraisten kunnan toteuttaman nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Nuorisotyötä tehdään eri toimintaympäristöissä yhteistyössä muiden hallintokuntien (mm. koulu, sosiaalitoimi), seurakunnan, järjestöjen ja muiden nuorten parissa toimivien aikuisten kanssa. Tavoitteiden toteuttamiseksi Uuraisten kunnan nuorisotyö järjestää nuorisotilatoimintaa, retki- ja tapahtumatoimintaa sekä etsivää nuorisotyötä. Lisäksi nuorisotoimi tarjoaa nuorisotalo Nuokkarin tiloja muiden toimijoiden käyttöön.

Uuraisten nuorisotyössä tehdään NUPS:a, joka julkaistaan vuoden 2024 aikana. Nuorisotyön perussuunnitelma tehdään vuosille 2024-2027. NUPS on nuorisotyötä käsitteellistävä ja sen tavoitteita ja toimintaa ohjaava asiakirja. NUPS pohjautuu Uuraisten kunnan strategiaan, jossa yksi tavoite on: viihtyisä. Nuorille halutaan luoda viihtyisät tilat olla ja yksi tällainen paikka onkin nuorisotalo Nuokkari.

Harrastamisen Suomen mallin kerhoilla tarjotaan Uuraisten lapsille ja nuorille kerhoja koulupäivää ennen tai jälkeen.

4.6.2.1 Nuorisotalo nuokkari

Nuorisotalo Nuokkari sijaitsee kunnan keskustassa Koulukeskuksen välittömässä läheisyydessä. Nuorisotalolla nuoret voivat viettää vapaa-aikaansa paikassa, jossa läsnä on aina ammatillinen nuorisotyön ohjaaja, jolla on riittävät tiedot ja taidot ohjata nuoria ja tukea heitä nuorten elämän eri osa-alueilla. Nuorisotalolla nuoret voivat viettää aika kavereiden kanssa, keskustella työntekijän kanssa, katsella televisiota, kuunnella musiikkia ja pelata erilaisia pelejä. Nuorisotalolla voi osallistua yhteiseen ruoanlaittoon, leivontaan ja talotoimikunnan toimintaan, jossa nuoret ideoivat ja tekevät päätöksiä nuorisotalon toiminnan sisällöistä. Retki- ja tapahtumatoimintaa toteutetaan nuorten ideat ja toiveet huomioiden. Retkistä ja tapahtumista tiedotetaan koululla, nuorisotilalla ja nuorisotyön sosiaalisen median sivuilla.

4.6.2.2 Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on lakisääteistä toimintaa, joka mahdollistaa nuorten osallistumisen ja kuulemisen kunnallisessa päätöksenteossa. Uuraisten nuorisovaltuusto on osa kunnan hallintoa. Nuorisovaltuustolla on noin 5-10 kokousta vuosittain ja lisäksi sillä on edustus kunnan lautakunnissa.

Tavoitteena on lähikuntien nuorisotyön (Nuva) yhteistyön lisääminen, jolloin voisi olla esimerkiksi yhteiset nuvakokoukset (esim. Petäjavesi- Uurainen).

4.6.2.3 Etsivä nuorisotyö

Uuraisten etsivän nuorisotyön tavoitteena on auttaa 15-28 vuotiaita nuoria, jotka ovat tuen tai ohjauksen tarpeessa. Se on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville tai muuten nuorisotyön yksilö- tai pienryhmäohjausta tarvitseville nuorille ja nuorille aikuisille tarjottavaa erityisnuorisotyötä. Etsivä nuorisotyö auttaa nuorta, tulevaisuuden suunnittelussa, arjen asioissa, ja ohjaavat tarvitsemiensa palveluiden piiriin.

Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tarjota varhaista tukea ja vahvistaa nuoren valmiuksia hyvään arkeen ja tulevaisuuteen. Etsivä työ on pääsääntöisesti nuorisotyön menetelmillä toteutettavaa yksilötyötä, mutta myös pienryhmätoimintaa järjestetään tarpeen mukaan.

Etsivä nuorisotyö toimii vuodesta 2024 kolmen kunnan alueella (Uurainen, Multia ja Petäjavesi). Työ toteutetaan kahden etsivän nuorisotyöntekijän voimin.

Nuoren ohjauksessa pyrimme edistämään hänen kasvuaan, itsenäistymistä ja yhteiskuntaan kuulumistaan. Tavoitteena on myös löytää omanlainen opinpolku ja työllistyminen.

Etsivä nuorisotyö on nuorelle aina vapaaehtoista, maksutonta, luottamuksellista ja sitä toteutetaan yksilöohjauksena, ryhmätoimintana ja monialaisena verkostoyhteistyönä. Etsivänuorisotyö tekee myös tiivistä yhteistyötä koulun, kunnan nuorisotyön, pajatyon ja 4H-järjestön kanssa.

4.6.3 Kulttuuri

Uuraisten kunnan kulttuuritoimi järjestää lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa yhteistyössä perusopetuksen ja kirjaston kanssa. Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa toteutetaan pääosin perusopetuksessa Kulttuuri Kuukka -toimintana. Kulttuuri Kuukka on osa maakunnallista Kulttuurialta hanketta, joka koordinoi ja tukee lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa kumppanikunnissaan. Kulttuuri Kuukan toimintaa toteuttavat yhteistyössä koulujen kulttuuriyhdyshenkilöt, kirjasto ja nuorisotyö. Kulttuuri Kuukka järjestää lapsille ja nuorille kulttuuriesityksiä, - , retkiä ja -tapahtumia. Kirjasto järjestää lapsille ja perheille suunnattua monipuolista kulttuuritoimintaa.

Vuoden 2020 aikana käynnistyi maakunnallinen nuorten kulttuurihanke, jossa lisätään nuorten kulttuuriharrastamisen mahdollisuuksia yhteistyössä kuntien nuorisotyön ja nuorisotilojen kanssa.

Uuraisten kunta ylläpitää Uuraisten kotiseutumuseota. Museo on avoinna kesällä 3-6 viikkoa. Museo työllistää 1-2 nuorta kesäisin. Lasten ja nuorten ryhmät, kuten päiväkotiryhmät ja koululuokat voivat vierailla kotiseutumuseolla muina aikoina.

4.7 Seurakunnat

4.7.1 Uuraisten seurakunta (SRK)

Seurakunnan kasvatustyön tarkoituksena on tukea lasta ja nuorta sekä hänen perhettään erityisesti kristillisessä kasvussa ja kasvatuksessa. Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen ovat myös tärkeä osa tätä työtä. Kasvatus ja perhetyö sekä varhaisnuoriso- ja nuorisotyö tarjoavat perheille mahdollisuuden osallistua oman kotiseurakuntansa toimintaan niin arjessa kuin juhlassa.

Kehtoluokkatyö

Kehtoluokkatyön tarkoituksena on pitää yhteyttä kaikkiin alle 4-vuotiaiden lasten koteihin. Lapselle lähetetty syntymäpäiväkortti ja sen mukana tuleva tiedote antavat vanhemmille tietoa lapsen kehityksestä, toimintavinkkejä yhteiseen puuhasteluun ja toivottavat tervetulleeksi mukaan seurakunnan toimintaan.

Päiväkerhot

Päiväkerhot ovat 3 - 5-vuotiaiden lasten kerhotoimintaa. Kerhoryhmät tukevat lapsen sosiaalista kehitystä ja antavat lapselle kristillistä kasvatusta. Näin lapsi kokee yhteyttä kotiseurakuntaansa ja tutustuu sen työntekijöihin. Jokaiselle ikäryhmälle on viikoittain kokoontuva kerho.

Perhetyö

Perhekerho on perhetyön yksi toimintamuodoista. Sen toiminnassa pyritään tukemaan kotona olevia lapsiperheitä antamalla heille mahdollisuus vertaistukeen sekä myös tukemaan vanhemmuutta. Samalla se auttaa lapsia sopeutumaan ryhmään ja helpottaa myöhemmin heidän osallistumistaan päiväkerhoryhmään tai päivähoitoryhmään. Perhekerhoon voivat tulla äidit, isät, mummit, vaarit ja päivähoitoväki lapsineen. Perhekerhossa on mahdollisuus hiljentyä yhdessä arkitouhujen keskellä, viettää yhteistä aamupalahetkeä sekä puuhailla, jutustella ja leikkiä tai vaikkapa vain oleskella. Perhekerhon lisäksi järjestetään perhejumalanpalveluksia, leirejä, retkiä ja erilaisia perheille suunnattuja tapahtumia. Myös diakonista lapsiperheiden tukea on seurakunnasta saatavilla.

Yhteydet kunnalliseen päivähoitoon

Seurakunnan kasvatustyö pyrkii palvelemaan ja tukemaan kunnallista päivähoitoa sekä esiopetusta lasten kristillisessä kasvatuksessa. Perinteiksi ovat muodostuneet lasten joulu- ja pääsiäishartaudet. Lisäksi tehdään yhteistyötä erilaisten kirkkovierailujen ja –tapahtumien merkeissä. Seurakunnan työntekijät vierailevat myös esikouluissa ja päiväkodeissa.

Perheitä ja vanhemmuutta tukevaa toimintaa

Ekavauva-ryhmä

Ensimmäisen lapsen odotus ja syntymä ovat elämässä ainutlaatuista aikaa. Tätä elämänvaihetta on tukemassa Ekavauva-ryhmä, joka on kohtaamispaikka vanhemmille ja vauvoille. Ryhmä tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan ja tutustua samassa elämäntilanteessa oleviin vanhempiin. Toiminta toteutetaan yhteistyössä Uuraisilla lasten ja perheiden parissa toimivien tahojen kanssa.

”Ihana” murkku vertaisryhmä murrosikäisten vanhemmille. Yhdessä jakamista iloista, suruista, haasteista ja ”vähän” huolistakin, kun perheessä on murrosikäinen kullamuru. Ryhmän toimintaa toteutetaan yhteistyössä Uuraisilla lasten ja perheiden parissa toimivien tahojen kanssa.

Varhaisnuorisotyö

Seurakunta järjestää kerhotoimintaa kouluikäisille tytöille ja pojille. Kerhojen tarkoituksena on antaa mahdollisuus yhdessäoloon ja virkistykseen turvallisessa ympäristössä aikuisen ohjauksessa. Kerhoissa opetellaan kristillisestä arvopohjasta käsin toinen toisensa kunnioitusta ja erilaisuuden hyväksymistä ja annetaan henkisiä eväitä, jotka voisivat kantaa myöhempäänkin elämään. Kerhotoiminnassa tehdään yhteistyötä koulujen kanssa siten, että osa kerhoista on koulupäivän aikana. Silloin suuret yhdysluokat voidaan jakaa niin, että toiset lapset ovat oppitunneilla ja toiset kerhossa. Seurakunta järjestää myös retkiä ja leirejä sekä erilaisia tapahtumia ja tempauksia lapsille.

Nuorisotyö ja rippikoulu

Seurakunnan nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuoren kasvua ja itsenäistymistä kohti aikuisuutta ja antaa kristilliseen arvopohjaan perustuvaa opetusta. Seurakunta järjestää nuorille nuorteniltoja, kirkkohetkiä sekä retkiä lähiseurakuntien konsertteihin. Pääpaino on rippikoulutyössä, jonka tiimoilta seurakunta tavoittaa vuosittain lähes kaikki 15 -vuotiaat ja heidän vanhempansa. Myös isoskoulutuksella on tärkeä osuus nuorisotyössä.

Koululaistyö

Seurakunta tekee aktiivisesti yhteistyötä koulujen kanssa. Viikoittain seurakunta tavoittaa 7 - 16-vuotiaat lapset ja nuoret kouluilla pidettävien aamunavauksien kautta. Seurakunnan nuorisotyö on mukana yhdessä kunnan sosiaalitoimen kanssa koulukuraattoritoiminnassa. Seurakunta on mukana myös 7-luokkalaisten ryhmätyksessä.

Muu seurakunnan työ

Seurakunnan työntekijät, kuten papit, tapaavat työssään lapsiperheitä mm. toimituskeskustelujen yhteydessä. Diakonityö tavoittaa lapsiperheitä esim. kotikäynneillä ja ruokapankkitoiminnan yhteydessä. Seurakunta tekee tiivistä yhteistyötä kunnan varhaiskasvatuksen, sosiaalitoimen, nuoriso- ja vapaa-aikatoimen ja eri järjestöjen kanssa.

Tulevaisuuden kehittämiskohteet ja haasteet

- Perhekerhon lisääntyvään väkimäärään vastaaminen
- Perheiden tukeminen ja vanhemmuutta tukevan toiminnan järjestäminen
- Opettajien ja päivähoidon henkilökunnan tukeminen
- Yhteistyön lisääminen nuorisotyötä tekevien kanssa

4.7.2 Uuraisten helluntaiseurakunta

Uuraisten helluntaiseurakunnan yksi tärkeimmistä tehtävistä on panostaa lapseen ja nuoriin, seisoa heidän rinnallaan, kuunnella, ohjata ja auttaa heitä kokonaisvaltaisesti sekä olla tukemassa perheitä heidän kasvatustyössään.

Perhetyö

Jotta lapsella olisi turvallinen kotiympäristö, on erittäin tärkeää, että perheitä tuetaan ja autetaan. Seurakunta järjestää aviopareille luentoja ja seminaareja, joista he saavat eväitä oman parisuhteensa hoitamiseen. Se taas osaltaan vaikuttaa kodin ilmapiiriin ja perheen hyvinvointiin. Seurakunta haluaa olla myös mahdollisuuksiensa rajoissa tukemassa vaikeuksissa eläviä perheitä. Kotiäitien virkistämiseksi järjestetään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan äiti- ja lapsipiirejä, joihin kotiäidit voivat tulla pienten lastensa kanssa tapaamaan toisia äitejä, antamaan vertaistukea ja keskustelemaan heille tärkeistä aiheista.

Lapsityö

- **Tapahtumat:** Seurakunta järjestää satunnaisesti erilaisia tilaisuuksia lapsille ja varhaisnuorille. Tapahtumat voivat olla seurakunnan tiloissa tai koulukeskuksessa. Yleensä tapahtumissa on työpajoja, liikuntaa ja opetusta kristilliseltä arvopohjalta. Kaikille avoimien iltojen tarkoitus on tarjota lapsille mukavaa yhdessäoloa turvallisessa ympäristössä ja mahdollisuus tutustua toisiin lapsiin ja lisätä siten yhteenkuuluvuutta.
- **Pyhäkoulu:** Pyhäkoulua pidetään sunnuntaisin jumalanpalveluksen aikana 3 - 10-vuotiaille lapsille. Se on avoin kaikille. Pyhäkoulussa lauletaan, leikitään, askarrellaan ja opetetaan kristinuskon perusteita raamatun pohjalta lapsille ymmärrettävällä tavalla.
- **Lasten leirit:** Kesä-heinäkuussa seurakunta järjestää lastenleirin, jolle kaikki lapset ovat tervetulleita. Leirillä perehdytään kristinuskon sanomaan monin eri tavoin, kuten leikkien,

näytelmien, ja laulujen muodossa. Siellä opitaan ja opetellaan yhdessäoloa, toinen toistensa kunnioittamista ja erilaisuuden hyväksymistä. Ketään ei haluta jättää sivuun.

Nuorisotyö

Seurakunta järjestää satunnaisesti erityisesti nuorille tarkoitettuja tilaisuuksia, joko itse tai yhteistyössä lähihelluntaiseurakuntien kanssa.

Koulutyö

Kouluissa seurakunnan pastori pitää päivänavauksia, ja seurakunnan tiloissa järjestetään satunnaisesti tapahtumia erityisesti koululaisille, kuten esimerkiksi pääsiäisnäytelmä, musiikkitilaisuuksia ja muita vastaavanlaisia lasten tapahtumia.

Uuraisten helluntaiseurakunta on mukana Keski-Suomen helluntaiseurakuntien koulutyössä. Keski-Suomen yhteinen koulupastori vieraillee säännöllisesti Uuraisten kouluilla sovitulla tavalla. Hän pitää oppitunteja eri aiheista koulun opetussuunnitelmaan sopivalla tavalla. Koululaiset käyvät myös vierailuilla Uuraisten helluntaiseurakunnassa tutustumassa seurakuntaan ja Helluntaikirkkoon.

Seurakunnan muu toiminta

Koska kaikki helluntaiseurakunnan toiminta paitsi pastorin työpanos perustuu vapaaehtoistyöhön, sen resurssit ovat rajalliset. Seurakunta tavoittaa kuitenkin eri toimintojen kautta monia lapsiperheitä, lapsia ja nuoria. Helluntaiseurakunta haluaa kuulla ja kuunnella heitä, ottaa huomioon heidän tarpeensa ja tukea heidän henkistä ja hengellistä elämää sekä seisoa rinnalla vaikeinakin aikoina.

Tulevaisuuden kehittämiskohteet ja haasteet

- Yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa
- Vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä
- Lapsi- ja nuorisotyön laajentaminen
- Nuorten haasteisiin ja tarpeisiin vastaaminen

4.7.3. Uuraisten Rauhanyhdistys

Uuraisten Rauhanyhdistys järjestää monipuolista lapsi- ja nuorisotoimintaa kunnan alueella. Säännöllistä toimintaa on kerhoikäisille, alakoululaisille, yläkoululaisille sekä vanhemmille nuorille. Tämän lisäksi toimintaan kuuluu vuosittain järjestettäviä retkiä eri ikäisille nuorille. Tapahtumat ovat kaikille avoimia.

4.8 Kolmas sektori

Uuraisilla toimii aktiivinen kolmas sektori, joka tarjoaa lapsille, nuorille ja perheille monipuolisia mahdollisuuksia harrastamiseen, osallistumiseen ja vapaaehtoistyöhön. Kyläyhdistykset toteuttavat toimintaa ja luovat yhteisöllisyyttä alueillaan. Urheiluseurat tarjoavat monipuolisia liikuntamahdollisuuksia erityisesti keskusta-alueen liikuntapaikoissa. Kunnassa toimii lasten, nuorten ja perheiden toimintaan keskittyviä järjestöjä, kuten Uuraisten 4H ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Uuraisten paikallisyhdistys. Lisäksi kunnan alueella toimii muita järjestöjä ja yhdistyksiä, jotka toteuttavat toimintaa myös lapsille, nuorille ja perheille. Tietoja Uuraisilla toimivista järjestöistä ja yhdistyksistä löytyy kunnan kotisivuilta ja lähellä.fi -sivulta.

4.8.1 Uuraisten 4H-yhdistys ry

4H on valtakunnallisesti toimiva, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton järjestö, joka auttaa lapsia ja nuoria löytämään itselleen mielekästä tekemistä ja monipuolisen harrastuksen. 4H-nuorisotyö tukee lasten ja nuorten elämänhallinnan tasapainoista kehitystä. 4H kannustaa jäseniään yritteliäisyyteen ja yhteistyöhön, korostaa luonnon ja ympäristön arvoja, edesauttaa käden- ja arjentaitojen hallintaa, sekä edistää kansainvälistymistä ja eri kulttuurien ymmärtämistä. Toimintaan jokainen lapsi on tervetullut uskonnolliseen tai elämäntarkoitukselliseen suuntautumiseen katsomatta. Toiminnassa pyritään huomioimaan jokaisen lapsen ja nuoren erilaiset kyvyt toimia, sekä tarpeet ohjaukseen ja tukeen.

4H-harrastuksessa lapsi ja nuori kasvaa kohti vastuullista ja yritteliästä aikuisuutta. Lapsen ja nuoren kehitysvaiheet huomioon ottavassa toiminnassa opitaan itse tekemällä. 4H-kerhossa omaksutaan käytännön taitoja ja tietoja koulutetun ohjaajan tuella. 4H-koulutukset ja -kurssit syventävät nuoren osaamista. Toiminnassa saadaan valmiuksia yrittäjyyteen ja työelämään. Uuraisilla on tällä hetkellä 70 nuorta 4H-yrittäjää, jotka tarjoavat palveluita autonpesusta lastenhoitoon ja kotisiivouksesta leivontaan.

Uuraisten 4H-lla on mm: 13 teemakerhoa, 8 harrastamisen Suomen mallin kerhoa, 4H-yrityskurssit, ajokortti työelämään kurssi, kerhonohtajakoulutus, metsäpäivä, summer partyt, valon kylä, 4vk kesäleirit, leffaillat, lanit, nuokkari illat, hankkeet, kansainväliset vaihdot, metallinkeräys ja paljon muuta.

Uuraisten 4H-yhdistyksessä työskentelee neljä henkilöä ja lisäksi kerhon –ja leirinohjaajina n.25 nuorta.

4.8.2 Mannerheimin lastensuojeluliiton Uuraisten paikallisyhdistys

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on avoin kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Jokaisella lapsella on oikeus onnelliseen lapsuuteen ja oikeus olla lapsi. Lapsen hyvinvointi rakentuu perheen turvallisissa ihmissuhteissa sekä

laadukkaissa peruspalveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, koulussa ja harrastuksissa. Lapsen hyvinvointi rakentuu myös turvallisissa ryhmissä ja ystävyysuhteissa.

Toimintaa ohjaavia arvoja ovat lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys, ja yhdenvertaisuus. MLL on lasten, nuorten ja perheiden arjen asiantuntija, vapaaehtoistyön toteuttaja, arjen tuen kehittäjä ja yhteiskunnallinen vaikuttaja. (mll.fi)

Paikallinen toiminta Uuraisilla

Paikallista toimintaa on mm. viikoittain kokoontuva perhekahvila, lapsille ja perheille suunnattujen tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen, yhteistyö ja kumppanuus perheiden, kuntien, Keski-Suomen hyvinvointialueen sekä lasten, nuorten ja perheiden puolesta toimivien järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa, tukioppilastoiminnan tukeminen Uuraisten koulukeskuksessa sekä MLL:n valtakunnallisiin keräyksiin osallistuminen (esim. Hyvä joulumieli- keräys).

Perhekahvila

Perhekahvila on kaikille avointa, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta toimintaa. Se pyrkii edistämään alueen yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä ennaltaehkäisemään syrjäytymistä. MLL:n perhekahvila on vertaisryhmä, jossa joukko samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä keskustelee tai toimii yhdessä. Perhekahvilassa on nimettynä vapaaehtoinen aikuinen vastuuvetäjänä sekä muita vapaaehtoisia aikuisia apuna. Vertaisryhmätoiminta onkin yksi erittäin tärkeä ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön muoto. Vertaisryhmässä ideana on tasavertainen kokemusten vaihto, ideoiden ja ratkaisujen jakaminen ja yhdessä uusien ajatusten keksiminen. Perhekahvilassa jokainen saa halutessaan osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Samalla vanhemmille annetaan tukea, tietoa ja toimintamahdollisuuksia, ja lapset saavat seuraa ja mukavaa tekemistä. Tarjolla on paikka toimia yhdessä muiden lapsiperheiden ja omien lasten kanssa sekä tutustua uusiin ihmisiin. Perhekahvila auttaa esimerkiksi uudelle paikkakunnalle muuttavia perheitä tutustumaan toisiin lapsiperheisiin ja kotiutumaan. Keski-Suomen hyvinvointialueen perhekeskuskoordinaattori osallistuu mahdollisuuksien mukaan perhekahvilatoimintaan ja tarjoaa palveluohjausta osana avointa kohtaamispaikkatoimintaa.

Lukumummi- ja -vaaritoiminta

Lukumummit ja vaarit on osa MLL:n kylämummi- ja vaaritoimintaa. Paikallisyhdistykset toteuttavat sitä MLL:n piirien tuella ja yhteistyössä koulun kanssa. Toimintamallin on kehittänyt Niilo Mäki Instituutti yhteistyössä MLL:n Järvi-Suomen piirin kanssa. Uuraisilla lukumummi ja -vaaritoimintaa toteuttavat vapaaehtoiset koulutetut mummit ja vaarit kouluilla ja sitä toteutetaan tällä hetkellä Koulukeskuksella, Kynämöisten ja Hirvasen koululla. Lukumummi- ja -vaaritoimintaa voi toteuttaa myös muissa ympäristöissä kuin koululla, esim. Perhekeskuksessa.

Lastenhoitotoiminta

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on tarjoaa lapsiperheille tilapäistä lastenhoitoapua kouluttamalla ja välittämällä perheille hoitajia. Perheet voivat tilata lyhytaikaista lastenhoitoapua omien tarpeidensa mukaan piirien seudullisista välityspisteistä. MLL:n lastenhoitotoiminnassa perhe toimii hoitajan työnantajana. MLL:n roolina on kouluttaa, ohjata ja tukea hoitajia sekä välittää hoitajia perheille.

Kaveritoiminta

Kaveritoiminta on MLL:n piirien järjestämää, ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistoimintaa. Toiminta on suunnattu piiristä riippuen 4–17-vuotiaalle lapselle tai nuorelle. Tavoitteena on vahvistaa lapsen tai nuoren ja hänen perheensä elämänhallintaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uuraisilla on koulutettu aikuinen kaveritoiminnan mahdollistamiseksi sekä heppakaveritoimintaa.

Keräykset

MLL osallistuu Hyvä Joulumieli-keräykseen, jolla hankitaan vähävaraisille lapsiperheille ruokalahjakortteja. Lahjakortin vastaanottavilla perheillä on vaikea tilanne esimerkiksi työttömyyden, sairauden, ylivelkaantumisen, perheen pienituloisuuden tai jonkin muun kriisitilanteen vuoksi. Suomen Punaisen Ristin ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistykset ja osastot etsivät apua tarvitsevat perheet yhteistyössä muun muassa paikallisen neuvolan, sosiaalitoimiston tai seurakunnan kanssa.

4.8.3 Uuraisten Raiku ry

Uuraisten Raikon jalkapallossa on kaksi ikäryhmää. Nuorempien (10-13 v.) sekä vanhempien (10-15 v.) joukkue. Vanhempien jalkapalloilijoiden ryhmässä on n. 25 harrastajaa, joten tällä hetkellä joukkueeseen ei mahdu uusia pelaajia. Jalkapalloilijoiden harjoituksia on ympäri vuoden 1-2 kertaa viikossa. Vanhempi ryhmä osallistuu SPL sarjaan futsalissa. Valmentaja ongelma on kriittinen.

Lentopallossa on kaksi tasoryhmää tiikerisarjassa. Pelaajia 10-15 . Valmentajia 2-4 . Harjoitukset koulukeskuksen salissa ja turnaukset on ympäri keski suomea.

4.8.4. Uuraisten Urheilijat ry

Uuraisten Urheilijat ry on urheilun yleisseura, jossa toimii tällä hetkellä seitsemän aktiivista jaostoa. Seura tarjoaa monipuolisesti harraste- ja kilpaliikuntatoimintaa. Jaostoja ovat:

Uuraisten Liinat
Salibandy
Hiihtojaosto
Palloilujaosto
Yleisurheilujaosto
Suunnistusjaosto
Aikuisurheilujaosto

Jaostoilla (pl. aikuisurheilu) on toimintaa lapsille ja nuorille vaihtelevasti, lisätietoja yhteystietoineen löytyy seuran internet -sivuilta www.uuraistenurheilijat.com, PaikallisUutisten seurapalstalta sekä sosiaalisesta mediasta.

5. Muut lasten ja nuorten hyvinvoinnin palvelut

5.1 Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluita

Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää sosiaali- ja terveyspalveluita Uuraisten asukkaille. Toimintaa ohjaavat lait, suunnitelmat ja strategia. Lisätietoa hyvinvointialueen perheiden palveluista <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/perheiden-palvelut>

Uuraisten terveys-, sosiaali-, ja pelastuspalvelujen toimipisteet, puhelinnumerot sekä verkkoasiointikanavat löytyvät osoitteesta <https://www.hyvaks.fi/asiointi/kunnat/uurainen> Myös Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluopas kuvaa hyvinvointialueen keskeisimpiä palveluita ja kokoaa yhteystiedot kunnittain niistä palveluista, joihin keskisuomalainen voi tulla tai ottaa yhteyttä ilman lähetettä tai ajanvarausta <https://www.hyvaks.fi/hyvinvointialue/tietoa-hyvinvointialueesta/viestintamateriaalit/palveluopas>

Keski-Suomen hyvinvointialue on laatinut hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohjelmassa seitsemän alasuunnitelmaa, mukaan lukien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (<https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2024-02/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointisuunnitelma%202024-2025.pdf>)

Perhekeskus kokoaa eri lapsiperhetoimijat yhteen hyvinvointialueelta, kunnista, järjestöistä ja seurakunnista. Perhekeskusten tarkoituksena on hyvinvoinnin edistäminen, ongelmien ennaltaehkäisy, varhainen tuki ja hoito. Uuraisilla perhekeskuksessa työskentelee lapsiperhepalveluiden työntekijöitä yhteistyössä kunnan, hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Perhekeskustoiminnan kohtaamispaikat ja lapsiperhetoimijat toimivat myös verkostomaisesti. [Keski-Suomen perhekeskustoiminta | Innokylä \(innokyla.fi\)](#)

Keski-Suomen hyvinvointialueen digitaalisia palveluja kehitetään, esimerkkinä sähköisen perhekeskuksen matalan kynnyksen Pyydä apua -nappi eli sähköinen yhteydenottokanava nuorten ja perheiden palveluihin, jonka kautta saa ohjausta ja neuvontaa oikeanlaisen avun piiriin <https://www.hyvaks.fi/asiointi/pyyda-apua-nappi>

5.2. Keski-Suomen ensi- ja turvakoti

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti on voittoa tavoittelematon, yleishyödyllinen lastensuojelujärjestö. Se työskentelee myös kansalaisjärjestönä lasten ja perheiden yhteiskunnallisen aseman puolesta. Yhdistystä ohjaavat arvot ovat turvallisuus, luotettavuus, kunnioittaminen ja asiakkaan osallisuus.

Turvakoti auttaa tilanteessa, jossa kotiin jääminen pelottaa. Turvakodit ovat maksuttomia ja avoinna 24/7. Tapaamispaikka Taika on lapselle ja hänestä erossa asuvalle vanhemmalle turvallinen paikka tavata.

Ensikoti on tarkoitettu vauvaperheille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista tukea. Ensikotiin voi tulla jo odotusaikana valmistautumaan vauvan syntymään.

Tuemme perheitä vanhemmuudessa ja vauvaperheen arjen hallinnassa. Autamme vanhempia opettelemaan vauvan hoitoa, vahvistamme vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä varmistamme vauvan turvallisen hoidon. Jokainen vauva on erityinen.

Ensikodissa asuu koko perhe. Työntekijöiden avun lisäksi saat vertaistukea muilta ensikodissa asuvilta perheiltä. Meillä on seitsemän perhepaikkaa. Työskentely on sekä perhekohtaista että yhteisöllistä.

Järjestölähtöisessä avopalvelussa on neljä eri työmuotoa: Baby Blues –toiminta, Ero lapsiperheessä -toiminta, Vapaaehtoisdoulatoiminta ja Yhden vanhemman perheiden tuki. Baby blues-toiminnasta saa tukea vanhemman uupumukseen tai masennukseen sekä pienten lasten univalverytmin löytymiseen puhelinneuvonnan, tapaamisten, vertaisryhmätoiminnan tai asiantuntijavierailujen avulla. Vauvaperheen chatissä voi keskustella vauva-arkeen liittyvistä kysymyksistä.

Ero lapsiperheessä-toiminta on tarkoitettu eronneille ja eroa harkitseville vanhemmille, jotka haluavat tietoa ja vertaistukea eroon sekä eron jälkeiseen vanhemmuuteen. Erotilanteeseen saa keskustelutukea työntekijältä puhelimitse, kasvotusten tai erochatissä. Vapaaehtoista vertaistukea tarjoaa koulutetut erotukihenkilöt. Säännöllisesti järjestetään eroseminaareja.

Vapaaehtoisdoulatoiminta on tarkoitettu perheille, joissa vanhempien saama riittävä tuki on tärkeää syntyvän vauvan kannalta. Vapaaehtoinen synnytystukihenkilö tukee perhettä ennen vauvan syntymää ja synnytyksessä.

Yhden vanhemman perheiden tuki; vertaisryhmät perheen arkea yksin pyörittävälle vanhemmalle, joka haluaa tavata samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia ja saada vertaistukea. Viikkohuili-vertaisryhmä on tarkoitettu vanhemmille, joilla on alle 3-vuotiaita lapsia ja Olkkari-vertaisryhmä isompien lasten vanhemmille.

Lisätietoa sähköpostin ajanvarauksen ja chatit löydät osoitteesta www.ksetu.fi, www.vauvaperhe.fi, ja www.apuaeroon.fi

5.3 Kirkon perheneuvonta

Kirkon perheneuvonta tarjoaa maksutonta ja luottamuksellista apua erilaisissa ihmissuhteiden pulmatilanteissa. Keskusteluja käydään tarpeen mukaan yksin, parin ja koko perheen kesken. Jyväskylän seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus tarjoaa myös perheasioiden sovittelua erotilanteessa. Perheasioiden sovittelulla pyritään löytämään ratkaisuja toimivaan ja lapset huomioivaan erovanhemmuuteen. Palvelualueena on koko Keski-Suomi. Tarvittaessa Perheasiain neuvottelukeskuksen perheneuvontaa tarjotaan myös omalla paikkakunnalla. Lisätietoa <https://www.jyvaskylanseurakunta.fi/perheasiain-neuvottelukeskus>

6 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

1. Suunnitelman toteutumisesta vastaavat kunnan virka- ja toimihenkilöt sekä luottamushenkilöt.

Luottamushenkilöt ovat vastuussa siitä, että toiminnalle varataan riittävät resurssit. Työryhmä, joka on vastannut Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisesta, vastaa myös suunnitelman päivittämisestä ja seuraamisesta. Työryhmä seuraa kehitystä ja raportoi lautakunnalle vuosittain. Samalla tarkistetaan toimenpide-ehdotuksia.

2. Sivistyslautakunnalla on valvontavastuu Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamisen onnistumisesta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja siitä nousseet painopisteet eri vuosiksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnassa otetaan huomioon omana kohtana kunnan talousarvioita laadittaessa. Edellisen vuoden tilinpäätös ohjaa seuraavan vuoden talousarvion suunnittelua, joten suunnitelman tarkistus valtuustossa on aiheellista tehdä tässä yhteydessä. Kunnan talousarviokäsittelyn aikataulu määrittelee myös seuraavan vuoden tarvemäärittelyn aikataulun. Seuraavan vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä otetaan huomioon edellisen vuoden toteutuneet ja toteutumattomat tavoitteet. Ne otetaan huomioon talous- ja toimintasuunnitelmaa tehtäessä.

3. Suunnitelma tarkistetaan kunnanhallituksessa lautakunnan selvitysten perusteella vähintään valtuustokausittain.

4. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutuminen tarkistetaan kunnanvaltuustossa vähintään kerran valtuustokaudessa. Kunnanvaltuusto on viime kädessä valvontavastuussa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamisen onnistumisesta.

Kunnanvaltuusto päättää samalla siitä, millä tasolla ja missä aikataulussa suunnitelman toteutumista seurataan sekä perustaa tarvittaessa seurantaryhmän kokoonpanon. Toteutumista tulee seurata vähintään valtuustokausittain valtuustotasolla, ja koska suunnitelma tulee huomioida kunnan vuosittaisessa talous- ja toimintasuunnitelmassa, tulisi toteutumista seurata vuosittain vähintään hallitustasolla. **Tämä korostaa myös sitä ajatusta, että Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ei ole pelkästään sosiaali- ja terveys- sekä sivistysosaston alaista toimintaa, vaan koko kunnan tehtäväalue.**

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma prosessi ja hyväksyminen:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Nuorisovaltuustossa 31.1.2024

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Sivistyslautakunnassa 29.5.2024